

Så väljer du rätt galler

En guide till galler för golvbrunnar och rännor – belastning, miljö, kemikalier, halkskydd, maskvidd och mått.

Ett galler ser enkelt ut, men det är den detalj i en golvavvattning som avgör mest: det är gallret som tar lasten, som avgör om golvet är halkfritt, som ska stå emot det som spolats ner – och som ska gå att lyfta när rännan ska rengöras. Väljs det fel märks det direkt, oftast som ett galler som glappar, bucklar sig eller inte går att få loss.

Vi lagerför galler i varmförzinkat stål, rostfritt stål (AISI 304), syrafast stål (AISI 316L), höghållfast stål, aluminium, corten, gjutjärn och GRP-komposit. Merparten tillverkas efter mått.

1. Belastningen – vad ska köra över gallret?

Det är inte fordonets totalvikt som avgör, utan lasten på det enskilda hjulet och hur långt gallret spänner. Ett galler med kort spännvidd bär betydligt mer än ett med lång, i samma utförande. Små, hårda truckhjul är dessutom värre än stora luftfyllda däck, eftersom lasten samlas på en liten yta.

Var gallret ligger	Klass	Provlust
Gångytor, badrum, tvättstuga, ytor utan fordon	A15	15 kN
Gårdsplan, cykel- och gångbana, lätt fordonstrafik	M125	125 kN
Lastkaj, industrigolv, truckgångar, parkering	C250	250 kN
Tung trafik, terminal, hamn, tunga truckar	D400	400 kN

Klassen anger provlasten: M125 tål 125 kN, C250 250 kN och D400 400 kN. Klasssystemet för golvrännor och brunnar finns i SS-EN 1433 och SS-EN 124.

Kör ni truck? Ange gärna truckklass – då räknar vi rätt från början. Enligt SS-EN 1991-1-1 gäller följande axellaster:

Truckklass	Lyfter ca	Axellast
FL 1	1 ton	26 kN
FL 2	1,5 ton	40 kN
FL 3	2,5 ton	63 kN
FL 4	4 ton	90 kN
FL 5	6 ton	140 kN
FL 6	8 ton	170 kN

2. Miljön

Miljö	Vanligt val
Torrt inomhus, lager, verkstad	Varmförzinkat stål
Våtutrymme, storkök, tvätthall, offentlig miljö	Rostfritt AISI 304
Livsmedel, badhus, kustnära, saltade ytor	Syrafast AISI 316L
Utomhus där utseendet spelar roll	Corten
Kemisk industri, reningsverk, elmiljöer	GRP-komposit
Stall och djurutrymmen (urin, ammoniak)	Syrafast AISI 316L

Vanligt misstag: att välja rostfritt AISI 304 i en miljö med klorider – salt, klor eller havsluft. Rostfritt rostar inte, men klorider ger gropfrätning även på 304. Där ska det vara syrafast 316L.

3. Kemikalier

Berätta vad som spolas ner i rännan, så väljer vi material därefter. Det vi behöver veta är:

- vilka ämnen och ungefär vilken koncentration
- temperatur – hetvattenspolning och ånga ställer egna krav
- om golvet rengörs med högtryck eller starka alkaliska medel
- om det förekommer klor, salt eller syror

Rostfritt och syrafast stål klarar det mesta i storkök och livsmedelsindustri. Vid riktigt aggressiv kemi är GRP-komposit ofta det bättre valet – det rostar inte alls och tål ett brett spann av kemikalier, men bär mindre last än stål.

4. Halkskydd

Halksäkerhet anges i R-klass enligt DIN 51130, där R9 är lägst och R13 högst. Ett vanligt rutgaller i stål ligger runt R9. Ska gallret ligga i ett blött, oljigt eller lutande golv bör du gå upp i klass. Det finns tre vägar dit:

- **Serrerad (tandad) bärstav** – ger märkbart bättre grepp i blött och oljigt
- **Mindre maskvidd** – fler kanter per kvadratmeter att sätta foten på
- **GRP-komposit med sandad yta** – högsta halkskyddet, och känns inte kallt under foten

I barfotamiljöer som badhus och omklädningsrum gäller andra krav (klass A, B eller C enligt DIN 51097) och där är maskvidden extra viktig.

5. Maskvidd och öppningsarea

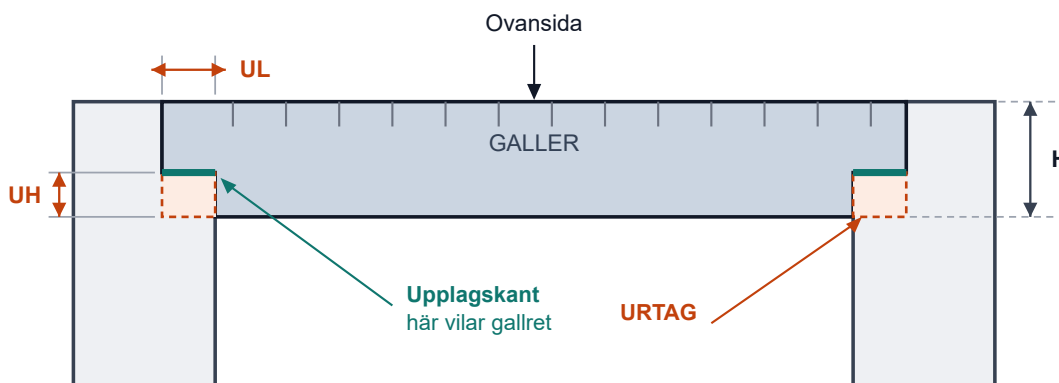
Maskvidden är en avvägning mellan säkerhet och flöde:

- **Smal maska** krävs där folk går i klack, med rullator, barnvagn eller kundvagn, och där barn vistas. Vid cykeltrafik ska maskorna ligga tvärs färdriktningen.
- **Stor maska** ger högre öppningsarea och tar hand om stora vattenmängder snabbt. Ett pressat rutgaller har ofta runt 85 % öppningsarea.
- **Slåta galler och slitsrännor** är enklast att hålla rena och används i livsmedelsmiljö, där skrymslen ska undvikas.

6. Måtten och upplaget

Här går det fel oftast, och nästan alltid på samma sätt: måtten kommer i fel ordning. **Mät alltid L först** – spännvidden tvärs över rännan eller brunnen. Det är den vägen gallret ska bära, och den anges alltid först.

Tänk också på att gallrets höjd inte är samma sak som djupet ner till upplagskanten. Ett galler kan vara 40 mm högt och ändå bara vila på 25 mm, för att det har ett urtag i ändarna där det ligger an mot kanten på rännan eller brunnen.

Principskiss, ej skalenlig. Fullständig måttskiss finns i LATHUND mått galler.

Mät alltid L först. L är spännvidden tvärs över rännan eller brunnen – den väg gallret ska bära – och den anges alltid först. Därefter B och sist H: **L × B × H**, alltså längd × bredd × höjd. Kastas L och B om blir gallret vänt åt fel håll och bär inte där det ska.

Fem mått behöver vi:

- **L** – längd, och samtidigt spännvidden tvärs över rännan i bärriktningen. Mäts och anges alltid först.
- **B** – bredd, måttet längs rännan
- **H** – gallrets höjd
- **UL** – urtagets längd, i L-riktningen, i mm
- **UH** – urtagets höjd, i mm

Finns det inget urtag är UH = 0, och UL är helt enkelt hur långt gallret vilar in på kanten. Höjden vid upplaget blir **H – UH** – i exemplet 40 – 15 = 25 mm. Det är den höjden som måste passa kanten, inte H.

Bärstålet tar alltid upp vikten över spännvidden. Bärstålet – bärstaven – är den stav som går i L-riktningen, och det är den som bär lasten. Därför måste gallret alltid vila med bärstålets båda ändar på upplaget. Tvärstavarna håller ihop gallret men bär ingenting. Ett galler som lagts i 90 grader fel riktning bär alltså inte som det ska.

Tänk också på att gallret ska ligga i liv med färdigt golv eller 2–3 mm under – aldrig högre. I ytor med truck- eller fordonstrafik bör gallret låsas eller skruvas fast.

Vikten – gallret ska gå att lyfta

Ett galler som inte går att lyfta blir aldrig rengjort. Ska personalen lyfta det för hand bör varje element ligga runt 20–25 kg, annars delar vi rännan i fler sektioner. Vi kan förse gallren med lyfthandtag eller leverera

lyftnyckel. Tunga galler i gjutjärn och de högre belastningsklasserna kräver alltid lyftverktyg.

Det här behöver vi för att ge dig ett pris

1. Måtten i ordningen L × B × H, samt UL och UH enligt skissen
2. Fabrikat och modell på rännen eller brunnen, om du vet
3. Vad som kör över gallret – gång, pallyft, truck (gärna FL-klass), lastbil
4. Miljön, och vad som spolas ner
5. Krav på halkskydd eller barfotamiljö
6. Antal
7. Gärna ett foto rakt uppifrån och ett från sidan

Lager och försäljning direkt från Göteborg

031-790 35 90 · info@rostfriabrunnar.se

Vi hjälper gärna till att ta fram förslag och pris anpassat efter ert projekt, och erbjuder även platsbesök för att se möjligheter och hitta bästa lösningen.

Rostfria Brunnar AB · Marieholmsgatan 80, Göteborg · rostfriabrunnar.se